

Unieke verbroedering tussen Hokusai en Canaletto

Recensie

- **Tentoonstelling: Sandra Kruisbrink en Ute Litzkow, werken op papier; t/m 24 april in Galerie Hein Elferink, Staphorst. Informatie: www.heinelferink.nl of tel. 0522 242414.**
- **Waardering: ******

De Japanse schilder, prentkunstenaar en boekillustrator Katsushika Hokusai (Tokyo 1760 - 1849) is de geschiedenis ingegaan als één van de meest veelzijdige meesters van de Japanse prentkunst. Zijn Italiaanse collega Giovanni Canaletto (1697 - 1768) werd in zijn tijd in Italië en Groot-Brittannië minstens even hoog gewaardeerd om

zijn geïdealiseerde landschappen en theaterdecors. De Duitse kunstenares Ute Litzkow (Rostock, 1973) brengt in haar werk een onomwonden ode aan beide oude meesters. In enkele werken op papier voegt zij zelfs elementen uit het werk van beiden samen. Dat levert een unieke verbroedering op tussen het 17de-eeuwse Italië en het oude Japan.

In het latere werk van Canaletto klaarde zijn zware palet op. Fel daglicht doorstraalt weidse ruimten en ijle luchten worden sfeerbepalend. Hij vangt het licht met grafische middelen en zijn penseelstreken worden met dunne golflijntjes verrijkt. Hokusai benadrukt evenals Canaletto de imposante grootsheid van de natuur, waarin de mens

een nietig wezen is. Hoewel hij goed op de hoogte was van de westerse schildertechnieken, gaf hij het landschap op typisch Aziatische manier weer. Daarnaast manifesteerde hij zich als een vaardig illustrator.

Ute Litzkow bestudeerde het werk van beide grootmeesters. Ze is er verliefd op geworden en heeft hun stijlkenmerken en beeldtaal geïntegreerd in haar eigen werkwijze. Het ligt voor de hand om met betrekking tot haar geïdealiseerde landschappen en romantische taferelen van pastiches of van citaatkunst te spreken, maar daarmee zou men Litzkow tekort doen. In haar exotische en sprookjesachtige werk trekt zij een eigen spoor. De verfijnde

composities zijn geraffineerd opgebouwd en temidden van overweldigende, bijna onwerkelijke landschappelijke schoonheid duiken soms epische fragmenten op. Temidden van oriëntaalse watervallen, golven en bergen verschijnen ineens fraai uitgedoste Venetiaanse vrouwen en in een ander tafereel razen denderen onverschrokken Aziatische krijgers te paard door een 17de-eeuws Italiaans landschap met huizen en kerktorens die Europese bouwstijl verraden.

Soms zijn aan de werken op papier collage-elementen toegevoegd, waardoor het perspectief een extra dimensie krijgt. Het valt niet te ontkennen dat Litzkow schatplichtig is aan de Japanse prentkunst die vermaard was om haar

raffinement en finesse. Subtiele lijnvoering, sprookjesachtige schoonheid, poëtische verstillings, optimale techniekbeheersing, concentratie en contemplatie, zuiverheid en sublimatie zijn nog steeds eigenschappen dbij uitstek van het werk van Hokusai. Litzkow doet daar haar voordeel mee. Sprookjesachtige taferelen, anekdotische benadering, betovering en verwondering en de kunst van het weglaten zijn weer helemaal.

Sandra Kruisbrink deelt de passie van Litzkow voor werken op papier en voor feeëriek landschappen. Haar werk is echter meer ingehouden. Kleurgebruik wordt tot een minimum beperkt en de uitbundigheid en exotische uitstraling van Litzkow hebben

bij Kruisbrink plaatsgemaakt voor de kracht van de beperking. Opvallend is de manier waarop zij speelt met verschillen in schaal en perspectief. Het gebruikelijke onderscheid tussen voor- en achtergrond wordt op de helling geplaatst. Sandra Kruisbrink schiept paradijselijke droomdomeinen waarin volmaakte rust heerst. Boomkruinen baden in zacht licht. Opvallend is de vederlichte toon die zij in haar werk aanslaat. De hemel lijkt nog slechts één stap verder weg. Kruisbrink tekent subtiel en lichtvoetig. Ze bouwt vormen, volumes en vlakken op met fragiele lijntjes en sinds kort ook met uitgeknipte silhouetten en bewerkte fotofragmenten.

WIM VAN DER BEEK